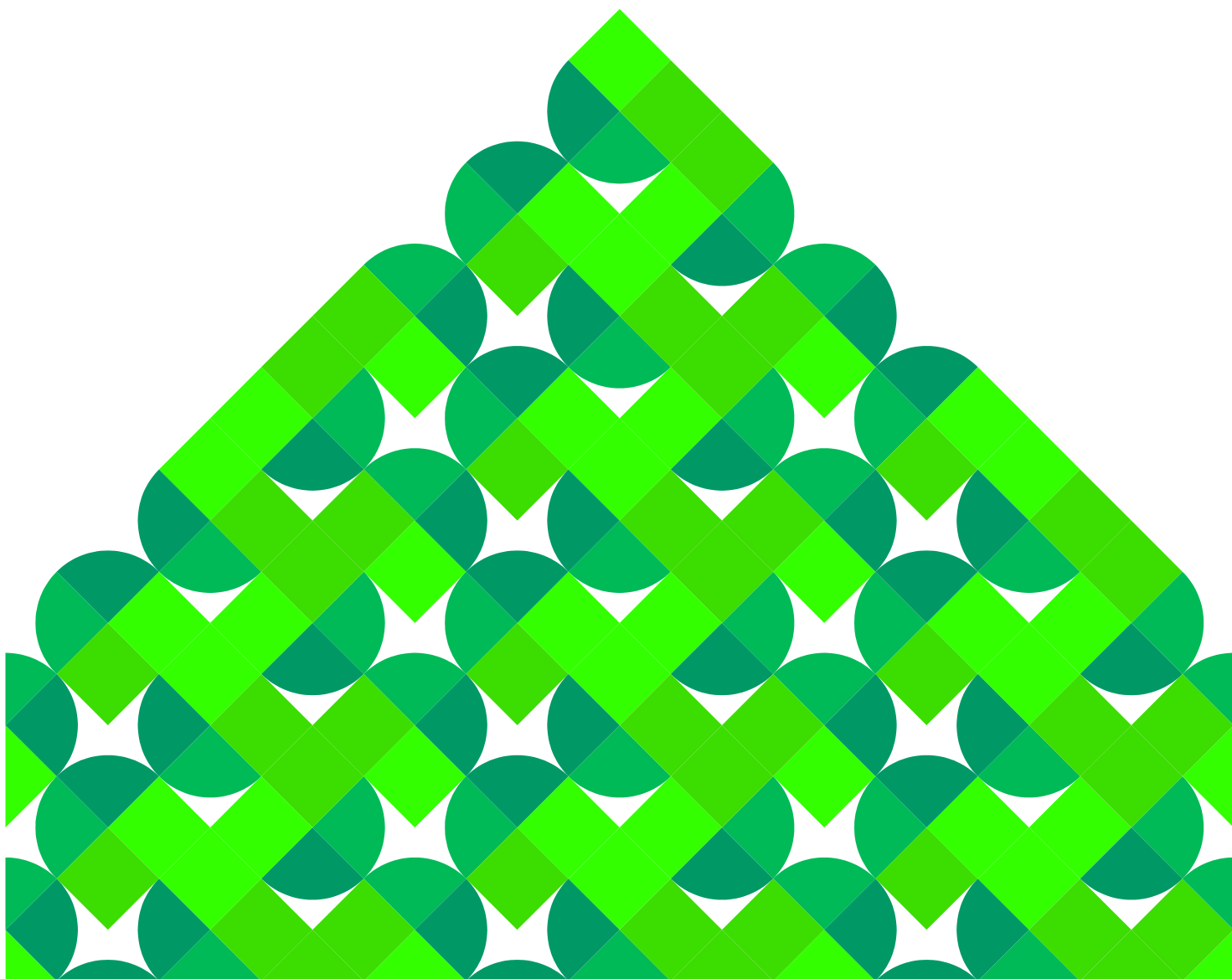

Resultat från uppföljning av myndigheter 2022

Myndigheten för delaktighet är en kunskapsmyndighet som arbetar inom funktionshindersområdet. Vi arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället.

Myndigheten för delaktighet, 2023
resultat från uppföljning av myndigheter 2022

Nummer 2023:16
ISBN: 978-91-987836-0-5 (pdf)

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.
Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet, Box 1210, 172 24 Sundbyberg
E-post: info@mfd.se
Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Inledning	5
Sammanfattning av årets resultat	6
Kunskapshöjande insatser om det nationella målet	7
En av tre myndighetsledningar har deltagit i kunskapshöjande insatser	7
Hälften anger att andra medarbetare har deltagit i kunskapshöjande insatser	8
Viss kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	9
Drygt två av tre har målsättningar i en strategi eller andra styrdokument	10
Två av tre har någon eller några som samordnar arbetet	11
Hälften har implementerat nya arbetssätt, processer eller riktlinjer ..	12
Det varierar hur myndigheterna har dialog med, och inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning	13
Två av fem inkluderar i stor utsträckning tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet	15
Hälften säkerställer jämlika rekryteringsprocesser i hög utsträckning	16
Krav på tillgänglighet i relevanta upphandlingar	17
Många har inventerat och åtgärdat brister tillgänglighet i information och kommunikation	19
Två av tre har en i stor utsträckning tillgänglig extern webbplats	20
Två av fem har i stor utsträckning tillgängligt utformade digitala tjänster	21
En av fem har i stor utsträckning tillgängligt utformade interna arbets- och kommunikationsplattformar	22
Drygt hälften har rutiner för tillgängligt utformade beslut	23
De flesta tillgängliggör sina interna och externa arrangemang i någon utsträckning	25

Hälften har inventerat tillgängligheten i de flesta delarna av lokalerna	26
Tematiska frågor om uppföljning	29
Statistik.....	29
Inhämta erfarenheter från personer med funktionsnedsättning eller deras organisationer, i syfte att följa upp.....	30
Samverkan med andra avseende uppföljning	31
Tematiska frågor, organisering	33
Arbetsgrupp för funktionshindersfrågor	34

Inledning

Hösten 2022 har Myndigheten för delaktighet följt upp hur samtliga myndigheter arbetar med sina funktionshinderpolitiska uppdrag att förbättra tillgänglighet och undanröja hinder för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Frågorna i enkätuppföljningen berörde både arbetsgivarperspektiv och verksamhet gentemot medborgarna. Enkäten skickades ut till alla statliga myndigheter. 85 procent, eller 245 av 287 myndigheter svarade. År 2021 var det 86 procent som svarade.

I förordning 2001:526 om myndigheters särskilda ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken anges att myndigheter ska utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de funktionshinderspolitiska målen. Förordningen gäller alla statliga myndigheter i Sverige och det framgår att myndigheterna särskilt ska verka för att göra sin verksamhet tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Härutöver finns också ett särskilt uppdrag för 28 ansvariga myndigheter att systematiskt följa upp funktionshinderspolitikens mål under perioden 2021-2031.¹

Vissa frågor i årets enkät har förändrats jämfört med 2021. Frågor som tidigare efterfrågat vad som har skett under de senaste två åren, har ändrats till de senaste tolv månaderna för att bättre kunna följa en årlig utveckling. Några nya frågor, och ett antal följdfrågor till befintliga frågor, har lagts till. Tidigare frågor om fysisk tillgänglighet i lokaler har i 2022 års enkät kortats ned väsentligt. I årets enkät finns även tematiska frågor (dvs ej årligt återkommande) om uppföljning och organisering av myndigheternas arbete inom funktionshinderpolitiken. I rapportens tabeller är totalen beräknad på antal svarande myndigheter per fråga. Under tabellerna anges det interna bortfallet per fråga (*), antal myndigheter som frågan inte är relevant för (**), och om frågan är villkorad (***)

¹ [Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021-2031 \(regeringen.se\)](https://www.regeringen.se/491010/1-1)

Sammanfattning av årets resultat

Myndigheten för delaktighet har utifrån sin instruktion i uppdrag att följa upp myndigheternas arbete med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Vi skickar årligen ut en enkät till samtliga myndigheter för att följa upp hur de arbetar med sina funktionshinderpolitiska uppdrag att förbättra tillgänglighet och undanröja hinder för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Uppföljningen 2022 visar ett antal positiva resultat, bland annat har majoriteteten en i hög eller viss utsträckning tillgänglig webbplats. Drygt två av tre svarande myndigheter har målsättningar i styrdokument som de använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågorna. Lika många har någon eller några som samordnar det övergripande arbetet. Hälften av de svarande anger att de under de senaste tolv månaderna har implementerat nya arbetsätt, processer eller riktlinjer i syfte att myndighetens verksamhet ska bli mer tillgänglig och användbar för personer med funktionsnedsättning. Hälften säkerställer också i hög utsträckning att de har jämlika och tillgängliga rekryteringsprocesser. Två av tre svarande myndigheter för dialog med och inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning i stor eller viss utsträckning, framför allt genom individkontakter. Samtidigt är det endast ett mindre antal myndigheter som anger att de har ett centralt samråd med funktionshindersrörelsen.

Uppföljningen visar förbättringsmöjligheter inom vissa områden, bland annat vad gäller uppföljning av myndigheternas insatser inom funktionshinderområdet. Det är bara 13 procent av de svarande som anger att de använder statistik eller liknande data för att göra detta och 39 procent som anger att de inhämtar erfarenheter och kunskap från personer med funktionsnedsättning eller organisationer som företräder dem i syfte att följa upp eller utvärdera myndighetens arbete/insatser. Det är bara drygt hälften av de svarande som har rutiner för att myndighetens olika beslut ska vara tillgängligt utformade.

Kunskapshöjande insatser om det nationella målet

Målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

För att nå det nationella målet ska arbetet inriktas mot fyra arbetssätt, principen om universell utformning, identifiera och åtgärda befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och förebygga och motverka diskriminering.

Kunskapshöjande insatser är utbildningar eller andra kompetensutvecklande åtgärder. Det handlar exempelvis om webbutbildningar, seminarier eller konferenser internt eller externt.

En av tre myndighetsledningar har deltagit i kunskapshöjande insatser

Det är 20 av 242 myndigheter, eller 8 procent, som anger att de flesta i myndighetens ledning har deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderpolitiska målet och dess inriktning under de senaste tolv månaderna. 64 myndigheter, eller 26 procent, anger att vissa i myndighetens ledning har gjort detta. 158 myndigheter, eller 65 procent, anger att myndighetens ledning inte har deltagit i sådana kunskapshöjande insatser.

Tabell 1. Har myndighetens ledning deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderpolitiska målet och dess inriktning under de senaste tolv månaderna?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, de flesta	20	8
Ja, någon eller några	64	26
Nej	158	65

Total	242	100
--------------	-----	-----

* Internt bortfall (ej svar): 3 st.

Hälften anger att andra medarbetare har deltagit i kunskapshöjande insatser

13 av 243 myndigheter, eller 5 procent, anger att de flesta av myndighetens övriga medarbetare har deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderpolitiska målet och dess inriktning under de senaste tolv månaderna. 106 myndigheter, eller 44 procent, anger att någon eller några av myndighetens medarbetare har deltagit i sådana kunskapshöjande insatser. Övriga 124 myndigheter, eller 51 procent, anger att ingen medarbetare har deltagit i sådana kunskapshöjande insatser. Några myndigheter som har svarat nej på frågan kommenterar att de har haft kunskapshöjande insatser om exempelvis funktionshinder, aktiva åtgärder eller diskrimineringslagstiftningen.

Av de som svarat att de har haft kunskapshöjande insatser beskriver några närmare att de har haft genomgångar om funktionshinderpolitiken med alla nyanställda på myndigheten, klarspråksutbildning, eller utbildning om digital tillgänglighet. Ett antal myndigheter beskriver olika e-utbildningar. Några tingsrätter beskriver att de har e-utbildningen "Domstolen är till för alla" som är obligatorisk för all personal och nyanställda.

Tabell 2. Har myndighetens övriga medarbetare deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderpolitiska målet och dess inriktning under de senaste tolv månaderna?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, de flesta	13	5

Ja, någon eller några	106	44
Nej	124	51
Totalt	243	100

* Internt bortfall (ej svar): 2 st.

Viss kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sverige har antagit FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen förtydligar att ingen människa får diskrimineras eller uteslutas från någon del av samhällslivet. Genom att ha kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan myndigheter bidra till ökad tillgänglighet och att personer med funktionsnedsättning ges full delaktighet i samhällslivet.

55 av 245 myndigheter, eller 22 procent, anger att det bland de flesta på myndigheten finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2021, 27 procent).

80 myndigheter, eller 74 procent, anger att vissa på myndigheten har sådan kännedom (2021, 69 procent). 10 myndigheter, eller 4 procent, anger att det inte finns sådan kännedom på myndigheten (2021, 4 procent).

Tabell 3. Finns det kännedom på er myndighet om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Andel (%) av svarande 2020	Andel (%) av svarande 2021	Andel (%) av svarande 2022
Ja, bland de flesta	62	66	55	24	27	22
Ja, bland vissa	186	168	180	72	69	74
Nej	10	11	10	4	4	4
Totalt	258	245	245	100	100	100

*Internt bortfall 2021 (ej svar): 3 st.

Drygt två av tre har målsättningar i en strategi eller andra styrdokument

För att arbetet med funktionshinderfrågorna ska bli framgångsrikt och hållbart är det bra med struktur och systematik. Ett systematiskt arbete kan ge stöd och förståelse för hur myndigheten ska arbeta med tillgänglighet och delaktighet. Det tydliggör även vilket ansvar olika delar av verksamheten har och på vilket sätt de behöver arbeta. Ett sätt för att skapa systematik i arbetet är att utgå från en strategi eller handlingsplan. Ett annat sätt är att arbetet med funktionshinderfrågor integreras i andra övergripande dokument. Det kan också vara aktuellt att integrera detta i riktlinjer och processer för olika uppdrag och verksamheter.

175 av 245 myndigheter, eller 71 procent, anger att de har målsättningar i en strategi, handlingsplan eller andra styrdokument som de använder för att systematisera arbetet med funktionshinderfrågor. 70 myndigheter, 29 procent, anger att de inte har sådana målsättningar.

Flera av de som svarat ja på denna fråga ger exempel på att de har en handlingsplan för tillgänglighet, eller rutiner för t. ex. tillgängligt bemötande, eller kommunikation. De beskriver också att tillgänglighetsfrågorna finns integrerade i planer som arbetsmiljöpolicy, likabehandlingsplan, policy för arbetsanpassning, rehabilitering och i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Tabell 4. Har myndigheten målsättningar i en strategi, handlingsplan eller andra styrdokument som ni använder för att systematisera arbetet med funktionshinderfrågor?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	175	71
Nej	70	29
Totalt	245	100

Två av tre har någon eller några som samordnar arbetet

Genom att ge någon/några ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor säkerställer ni att frågorna samordnas i verksamheten. Ansvaret kan innebära att ta fram handlingsplaner och att integrera frågorna i organisationen. De kan vara olika personer som ansvarar för olika områden såsom verksamhet, information och lokaler. De som har ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor kan vara placerade på stab- eller verksamhetsnivå.

175 av 244 myndigheter, eller 72 procent, anger att de har någon eller några personer på myndigheten som har ansvar för att samordna det övergripande arbetet med funktionshindersfrågor och att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. 69 av

myndigheter eller 28 procent, anger att det inte finns någon eller några personer på myndigheten som har ansvar för att detta.

Tabell 5. Finns det någon eller några som har ansvar för att samordna det övergripande arbetet med funktionshindersfrågor och att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning på er myndighet?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	175	72
Nej	69	28
Totalt	244	100

* Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Hälften har implementerat nya arbetssätt, processer eller riktlinjer

130 av 244 myndigheter, eller 53 procent, anger att de under de senaste tolv månaderna har implementerat nya arbetssätt, processer eller riktlinjer i syfte att myndighetens verksamhet ska bli mer tillgänglig och användbar för personer med funktionsnedsättning. Övriga 114 myndigheter, eller 47 procent, anger att de inte har gjort detta.

De som svarade ja på frågan, ombads att ge exempel på vad som har implementerats. Några ger exempel på nya handböcker för myndigheten, policys och rutiner för externa och interna områden, t. ex. att digitala dokument och filmer är tillgängliga. Andra beskriver att de tillsatt en myndighetsgemensam arbetsgrupp, fört in tillgänglighetsfrågorna i det systematiska arbetsmiljöarbetet, i vägledning för upphandling, eller har tagit fram riktlinjer för hur funktionshinderperspektivet ska beaktas i verksamhetsplanering och projekt.

Tabell 6. Har ni under de senaste tolv månaderna implementerat nya arbetssätt, processer eller riktlinjer i syfte att myndighetens verksamhet

ska bli mer tillgänglig och användbar för personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	130	53
Nej	114	47
Totalt	244	100

* Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Det varierar hur myndigheterna har dialog med, och inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning

Att föra dialog och inhämta kunskap och synpunkter från personer med funktionsnedsättning ger ökad kunskap om hinder för delaktighet och vad som kan göras för att åtgärda dem. Dialog kan föras med funktionshindervisorganisationer i organiserade möten, genom exempelvis samråd. Dialog kan också ske direkt med personer med funktionsnedsättning genom exempelvis stormöten, djupintervjuer och enkäter. Att Sverige har antagit FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning innebär att staten, regioner och kommuner ska involvera personer med funktionsnedsättning i beslut och verksamheter som på olika sätt berör deras liv.

23 av 245 myndigheter, eller 9 procent, anger att de i stor utsträckning arbetar med att föra regelbunden och strukturerad dialog med, och inhämtar kunskap, från personer med funktionsnedsättning.

151 myndigheter, eller 62 procent, anger att de gör detta i viss utsträckning. 71 myndigheter, eller 29 procent, anger att de inte alls arbetar med det.

Tabell 7. I vilken utsträckning arbetar ni med att föra regelbunden och strukturerad dialog med, och inhämta kunskap, från personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I stor utsträckning	23	9
I viss utsträckning	151	62
Inte alls	71	29
Totalt	245	100

De som svarade att de för dialog med och inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning, fick en flervalsfråga om hur detta sker.² Hälften av myndigheterna anger svarsalternativet löpande kontakter med enskilda. Därefter anger knappt 50 myndigheter svarsalternativet riktade dialoger/ fokusgrupper. Det är 40 myndigheter som anger att de har ett centralt samråd med funktionshindersorganisationer. Svarsalternativen enkät-/intervjuundersökningar, liksom verksamhetsnära samråd/insynsråd, anges vardera av ett knappt 40-tal myndigheter.

² På grund av felaktig styrning i enkäten beskrivs svaren inte i tabellform, utan övergripande.

Två av fem inkluderar i stor utsträckning tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna arbeta på lika villkor behöver arbetsmiljön vara öppen, inkluderande och tillgänglig. En tillgänglig arbetsmiljö tar hänsyn till fysiska, psykiska, kognitiva och sociala aspekter av arbetsförhållandena och öppnar upp för mångfald på arbetsplatsen. Alla arbetsgivare ska arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering på arbetsplatsen. Genom att tillgänglighetsfrågorna finns med i det systematiska arbetsmiljöarbetet kan arbetsgivaren arbeta förebyggande. Vid behov ska arbetsgivaren anpassa arbetsmiljön för en enskild arbetstagare.

90 av 244 myndigheter, eller 37 procent, anger att de i stor utsträckning inkluderar tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i det systematiska arbetsmiljöarbetet (34 procent, 2021).

138 myndigheter, eller 56 procent, anger att de i viss utsträckning inkluderar detta i arbetsmiljöarbetet (62 procent, 2021).

16 myndigheter, eller 7 procent, anger att de inte alls gör det (4 procent, 2021).

Vissa myndigheter beskriver ett systematiskt arbete med tillgänglighet i arbetsmiljöronder, medarbetarenkäter och aktiva åtgärder. En myndighet som svarar att de inte alls inkluderar tillgänglighet i arbetsmiljöarbetet beskriver att de mallar de använder för arbetsmiljöronder inte innehåller några frågor som gäller specifikt tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, en annan hänvisar till att de inte har anställda med någon funktionsnedsättning.

Tabell 8. I vilken utsträckning inkluderar ni tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Svar	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Andel (%) av svarande 2020	Andel (%) av svarande 2021	Andel (%) av svarande 2022
I stor utsträckning	93	83	90	36	34	37
I viss utsträckning	155	152	138	60	62	56
Inte alls	9	11	16	4	4	7
Totalt	257	246	244	100	100	100

*Internt bortfall 2020 (ej svar): 1 st. Internt bortfall 2021 (ej svar): 2 st.
Internt bortfall 2022 (ej svar): 1 st.

Hälften säkerställer jämlika rekryteringsprocesser i hög utsträckning

En tillgänglig rekryteringsprocess handlar bland annat om att digitala rekryteringsverktyg är tillgängliga och att krav i annonser inte utesluter personer med funktionsnedsättning på ett diskriminerande sätt. Det kan också vara att motverka att förutfattade meningar styr valet av sökande, att hålla intervjuer i tillgängliga lokaler och att använda personlighetstester som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

134 av 244 myndigheter, eller 55 procent, anger att de i stor utsträckning säkerställer att myndighetens rekryteringsprocess ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster på myndigheten (2021, 55 procent). 101 myndigheter, eller 41 procent, anger att de i viss utsträckning säkerställer detta (2021, 44

procent). 9 myndigheter, eller 4 procent, anger att de inte alls säkerställer detta (2021, 1 procent).

I kommentarerna till denna fråga anger flera myndigheter att de jobbar med kompetensbaserad rekrytering. Några beskriver att digitala rekryteringsverktyg är tillgängliga och att de tänker på att utformning av och innehåll i annonser.

Tabell 8. I vilken utsträckning säkerställer ni att myndighetens rekryteringsprocess ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster på er myndighet?

Svar	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Andel (%) av svarande 2020	Andel (%) av svarande 2021	Andel (%) av svarande 2022
I stor utsträckning	132	134	134	51	55	55
I viss utsträckning	120	108	101	47	44	41
Inte alls	5	3	9	2	1	4
Totalt	257	245	244	100	100	100

* Internt bortfall 202 (ej svar): 1 st. Internt bortfall 2021 (ej svar): 3 st.

Internt bortfall 2022 (ej svar): 1 st.

Krav på tillgänglighet i relevanta upphandlingar

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det

bidrar till att fler lokaler, produkter och tjänster blir tillgängliga och enklare att använda.

Att ställa krav på tillgänglighet är reglerat i lagen om offentlig upphandling. I 9 kap. 2 § LOU står det att när det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Detta gäller över tröskelvärdena.

65 av 241, eller 27 procent, myndigheter anger att de under de senaste tolv månaderna ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i alla upphandlingar där så är relevant. 91 myndigheter, eller 38 procent, anger att de har ställt krav på tillgänglighet, men inte i alla upphandlingar. 85 myndigheter, eller 35 procent, anger att de inte har ställt sådana krav i upphandlingar under de senaste tolv månaderna.

Av de som svarat nej, är det ett trettiotal myndigheter som anger att det inte har skett någon upphandling, eller att det inte varit relevant att ställa sådana krav i den upphandling som har skett.

Tabell 10. Har ni under de senaste tolv månaderna ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling, när så är relevant?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i alla upphandlingar	65	27
Ja, men inte i alla upphandlingar	91	38
Nej	85	35
Totalt	241	100

* Internt bortfall (ej svar): 4 st.

Många har inventerat och åtgärdat brister tillgänglighet i information och kommunikation

Att inventera tillgängligheten i information och kommunikation är ett sätt att identifiera hinder för tillgänglighet. Inventeringen kan ligga till grund för en nulägesanalys som bidrar till att myndigheten kan prioritera och besluta om åtgärder för att förbättra tillgängligheten. En inventering kan omfatta tryckt information, webbplatser, e-tjänster, appar, intranät, film- och ljudproduktioner, telefoni samt e-post och annan korrespondens.

94 av 238 myndigheter, eller 40 procent, anger att de i de flesta delar har inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i intern och extern information och kommunikation. 110 myndigheter, eller 46 procent, anger att de inventerat detta i några delar av intern och extern information och kommunikation. 34 myndigheter, eller 14 procent, anger att de inte har gjort det.

Tabell 11. Har ni inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i intern och extern information och kommunikation under de senaste tolv månaderna?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i de flesta delar	94	40
Ja, i några delar	110	46
Nej	34	14
Totalt	238	100

* Internt bortfall (ej svar): 7 st.

På frågan om de har åtgärdat brister i tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i intern och extern information och kommunikation

under de senaste tolv månaderna svarar 78 av 240 myndigheter, 33 procent, att de gjort det i stor utsträckning. 125 myndigheter, eller 52 procent, anger att de gjort det i viss utsträckning. 17 myndigheter, eller 7 procent, anger att de inte alls har gjort det. 20 myndigheter, eller 8 procent, anger att det inte har funnits några brister att åtgärda.

Tabell 12. Har ni åtgärdat brister i tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i intern och extern information och kommunikation under de senaste tolv månaderna?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i stor utsträckning	78	33
I viss utsträckning	125	52
Inte alls	17	7
Nej, vi har inte haft några brister	20	8
Totalt	240	100

* Internt bortfall (ej svar): 5 st.

Två av tre har en i stor utsträckning tillgänglig extern webbplats

Digitaliseringen innebär att invånare ska kunna ta kontakt och ta del av information och hantera ärenden digitalt. För att detta ska fungera är det centralt att myndighetens externa webbplats, e-tjänster och mobilapplikationer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Den europeiska standarden EN 301 549 för struktur, kodning, formgivning och innehåll på en webbplats gör innehållet tillgängligt för fler. Då kan varje användare utifrån sina förutsättningar ta del av

innehållet. Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen) gäller alla offentliga och offentligt styrda aktörer.

160 av 242 myndigheter, eller 66 procent, anger att de i stor utsträckning har utformat myndighetens externa webbplats på ett tillgängligt sätt. 75 myndigheter, eller 31 procent, anger att de i viss utsträckning har gjort detta. 7 myndigheter, eller 3 procent, anger att de inte alls har gjort det.

Tabell 13. I vilken utsträckning har ni utformat myndighetens externa webbplats på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I stor utsträckning	160	66
I viss utsträckning	75	31
Inte alls	7	3
Totalt	242	100

* Internt bortfall (ej svar): 3 st.

Två av fem har i stor utsträckning tillgängligt utformade digitala tjänster

93 av 239 myndigheter, eller 39 procent, anger att de i stor utsträckning har utformat sina digitala tjänster, till exempel e-tjänster och mobilapplikationer, på ett tillgängligt sätt.

113 myndigheter, eller 47 procent, anger att de har gjort detta i viss utsträckning. 33 myndigheter, eller 14 procent, anger att de inte alls har gjort det.

Tabell 14. I vilken utsträckning har ni utformat era digitala tjänster, till exempel e-tjänster och mobilapplikationer, på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I stor utsträckning	93	39
I viss utsträckning	113	47
Inte alls	33	14
Totalt	239	100

* Internt bortfall (ej svar): 6 st.

En av fem har i stor utsträckning tillgängligt utformade interna arbets- och kommunikationsplattformar

53 av 243 myndigheter, eller 22 procent, anger att de i stor utsträckning har utformat sina interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt (2021, 20 procent).

164 myndigheter, eller 67 procent, anger att de har gjort detta i viss utsträckning (2021, 67 procent).

26 myndigheter, eller 11 procent, anger att de inte alls har gjort det (2021, 13 procent).

Tabell 15. I vilken utsträckning har ni utformat era interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Andel (%) av svarande 2020	Andel (%) av svarande 2021	Andel (%) av svarande 2022
I stor utsträckning	37	49	53	14	20	22
I viss utsträckning	180	162	164	70	67	67
Inte alls	40	32	26	16	13	11
Totalt	257	243	243	100	100	100

* Internt bortfall 2020 (ej svar): 1 st. Internt bortfall 2021 (ej svar): 5 st.
Internt bortfall 2022 (ej svar): 2 st.

Drygt hälften har rutiner för tillgängligt utformade beslut

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av beslut behöver besluten vara tillgängliga för mottagaren. Det gäller till exempel personer med synnedsättning, hörselnedsättning, intellektuell nedsättning och dyslexi. Att tillgängliggöra beslut handlar till exempel om att innehållet i digitala format som pdf, word och EPUB 3 är tillgängligt för hjälpmedel. Beslut kan också göras tillgängliga genom att de går att få inlästa eller i punktskrift. Beslut kan för att göras begripligt också ges i lättläst. Att beslutet är tillgängligt kan också handla om att bearbeta språket. Det behöver vara skrivet på ett enkelt och begripligt sätt och texten behöver vara logiskt disponerad.

140 av 242 myndigheter, eller 58 procent, anger att de har rutiner för att myndighetens beslut, både individärenden och andra beslut, är tillgängligt utformade. Övriga 102 myndigheter, eller 42 procent, anger att de inte har sådana rutiner.

Bland kommentarerna beskriver många av de som har svarat ja på denna fråga att de arbetar med tillgängliga beslutsmallar och klarspråk. Bland de som svarat nej, refererar ett antal myndigheter också till att klarspråk används. Vissa beskriver att de utvecklar tillgängliga beslutsmallar, eller att det är ett område som behöver förbättras. En handfull myndigheter som svarat nej på frågan, anger att den inte är relevant för dem eftersom de inte fattar beslut om individärenden.

Tabell 16. Har ni rutiner för att myndighetens beslut, både individärenden och andra beslut, är tillgängligt utformade?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	140	58
Nej	102	42
Totalt	242	100

* Internt bortfall (ej svar): 3 st.

Poddar, filmer eller andra ljud- och videoproduktioner bör vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Det kan handla om att erbjuda filmproduktioner med undertexter och syntolkning. Eller att viktig information finns i teckenspråkstolkade versioner. Genom att ta fram rutiner för att producera eller upphandla/köpa ljud- och videoproduktioner i tillgängligt format, säkerställer myndigheten att alla kan ta del av produktioner.

Av de myndigheter som tar fram ljud- och videoproduktioner anger 84 av 192 myndigheter, eller 44 procent, anger att dessa i stor utsträckning är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. 103 myndigheter,

eller 54 procent, anger att de är det i viss utsträckning. 5 myndigheter, eller 3 procent, anger att de inte är det alls.

Tabell 17. I vilken utsträckning är ljud- och videoproduktioner som ni tar fram tillgängliga för personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I stor utsträckning	84	44
I viss utsträckning	103	54
Inte alls	5	3
Totalt	192	100

* Internt bortfall (ej svar): 4 st.

** 49 st. myndigheter har angett att de inte tar fram ljud- och videoproduktioner

De flesta tillgängliggör sina interna och externa arrangemang i någon utsträckning

Vid möten och konferenser finns det flera saker att ta hänsyn till för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta och medverka. Det handlar bland annat om att i förväg ta reda på vilka tillgänglighetsbehov deltagarna har och att ge tydlig information om mötets innehåll och syfte. Under mötet är det viktigt att inte prata fortare än att teckenspråks- och skrivtolkar hänger med, och att beskriva bilder, filmer och annat visuellt innehåll. Det handlar också om att välja en lokal som fungerar för deltagare med begränsad rörelseförmåga, att använda mikrofon, och att ha hörselslinga i lokalen. Vid helt digitala möten kan möjligheten att testa mötesverktyget i förväg, att ha en tydlig struktur och kortare mötestid, vara ytterligare insatser som ökar tillgängligheten.

107 av 245 myndigheter, eller 44 procent, anger att deras interna och externa arrangemang, exempelvis möten, seminarier eller konferenser, i stor utsträckning är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

128 myndigheter, eller 52 procent, anger att sådana arrangemang i viss utsträckning är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

10 myndigheter, eller 4 procent, anger att sådana arrangemang inte alls är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Tabell 9. I vilken utsträckning är interna och externa arrangemang, exempelvis möten, seminarier eller konferenser, tillgängliga för personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I stor utsträckning	107	44
I viss utsträckning	128	52
Inte alls	10	4
Totalt	245	100

Hälften har inventerat tillgängligheten i de flesta delarna av lokalerna

Att inventera tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning är ett sätt att identifiera hinder. En inventering av tillgängligheten i myndighetens lokaler kan vara en del i en nulägesanalys som hjälper att prioritera, sätta upp mätbara mål och besluta om åtgärder. I inventeringen bör till exempel entréer, reception, arbetsplatser, mötesrum, toaletter, hörteknik, skrivare och kopiatorer ingå.

127 av 243 myndigheter, eller 52 procent, anger att de har inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i de flesta delar i

myndighetens lokaler. 76 myndigheter, eller 31 procent, anger att de har inventerat det i några delar. 40 myndigheter, eller 17 procent, anger att de inte har inventerat detta.

Tabell 19. Har ni inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i myndighetens lokaler under de senaste tolv månaderna?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i de flesta delar	127	52
Ja, i några delar	76	31
Nej	40	17
Totalt	243	100

* Internt bortfall (ej svar): 2 st.

På en flervalfråga om hur myndigheterna arbetar med att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i sina lokaler anger flest myndigheter att de gör det genom att ha tillgängligt utformade toaletter som fungerar för personer med rörelsenedsättning (84 procent), att de utformar de publika delarna av lokalerna så att alla besökare kan ta sig runt och utformar lokalerna så att arbetsplatsen blir tillgänglig för alla medarbetare (78 procent).

En stor andel anger även svarsalternativen kontrastmarkera trappor, dörrar, stora glasytor och andra viktiga funktioner som ringklockor och dörröppnare (72 procent) och att utforma skyltar, symboler och texter i lokalerna så att de är lätta att upptäcka, läsa och begripa (70 procent), och att förbättra möjligheten att ta sig till och genom huvudentrén (70 procent).

Övriga svarsalternativ anges i något mindre grad av myndigheterna: genom att personer med funktionsnedsättning kan sätta sig i säkerhet vid

brand och i andra nödsituationer (63 procent), utforma lokalerna och miljön så att de inte orsakar besvär för personer med allergi eller annan överkänslighet (62 procent), och se till att det finns tillgång till hörteknik i mötes- och konferensrum (62 procent).

Ett antal myndigheter kommenterar under svarsalternativet ”annat”, bland annat att dessa insatser för tillgänglighet i lokalerna har funnits på plats sedan flera år och att inventering och förbättringar sker vid behov. Några beskriver andra insatser, t. ex en myndighet som anger att en skriftlig tillgänglighetsrutin för utrymning finns, eller att mobila hörteknikhjälpmedel kan bokas. Ett par högskolor/universitet beskriver att de har utformat tillgängliga laboratorieplatser i sina undervisningsmiljöer, respektive har ett digitalt navigeringssystem som hjälper personer att lokalisera sig och hitta mellan byggnader och lokaler.

Tabell 10. På vilket sätt arbetar ni med att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i era lokaler? Flera svar möjliga

Antal svar: 239, Valda alternativ: 1577

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Genom att förbättra möjligheten att ta sig till och genom huvudentrén	166	69,5%
Genom att utforma de publika delarna av lokalerna så att alla besökare kan ta sig runt	186	77,8%
Genom att utforma lokalerna så att arbetsplatsen blir tillgänglig för alla medarbetare	186	77,8%

Genom att ha tillgängligt utformade toaletter som fungerar för personer med rörelsenedsättning	201	84,1%
Genom att utforma lokalerna och miljön så att de inte orsakar besvär för personer med allergi eller annan överkänslighet	149	62,3%
Genom att utforma lokalerna så att personer med funktionsnedsättning kan sätta sig i säkerhet vid brand och i andra nödsituationer	150	62,8%
Genom att utforma skyltar, symboler och texter i lokalerna så att de är lätta att upptäcka, läsa och begripa	168	70,3%
Genom att kontrastmarkera trappor, dörrar, stora glasytor och andra viktiga funktioner som ringklockor och dörröppnare	172	72,0%
Genom att det finns tillgång till hörteknik i mötes- och konferensrum	149	62,3%
Annat, vad...	50	20,9%

*Internt bortfall (ej svar): 6 st.

Tematiska frågor om uppföljning

Statistik

Det är bara 32 av 244 myndigheter, 13 procent, som anger att de använder statistik eller liknande data, för att följa upp myndighetens insatser inom funktionshinderområdet. 212 myndigheter, 87 procent, anger att de inte gör det.

Tabell 11. Använder ni statistik om personer med funktionsnedsättning, eller liknande data, för att följa upp myndighetens insatser inom funktionshinderområdet?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	32	13
Nej	212	87
Totalt	244	100

* Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Inhämta erfarenheter från personer med funktionsnedsättning eller deras organisationer, i syfte att följa upp

95 av 243 myndigheter, 39 procent, anger att de inhämtar erfarenheter och kunskap från personer med funktionsnedsättning eller organisationer som företräder dem i syfte att följa upp eller utvärdera myndighetens arbete/insatser. Övriga 148 myndigheter, 61 procent, anger att de inte gör detta.

Tabell 12. Inhämtar myndigheten erfarenheter och kunskap från personer med funktionsnedsättning eller organisationer som företräder dem i syfte att följa upp eller utvärdera myndighetens arbete/insatser?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	95	39
Nej	148	61
Totalt	243	100

* Internt bortfall (ej svar): 2 st.

Samverkan med andra avseende uppföljning

89 av 240 myndigheter, 37 procent, anger att de samverkar med andra statliga myndigheter, kommuner, regioner eller andra aktörer för att följa upp arbetet mot det funktionshinderpolitiska målet.

151 myndigheter, 63 procent, anger att de inte samverkar med andra i detta syfte.

Tabell 13. Samverkar myndigheten med andra statliga myndigheter, kommuner, regioner eller andra aktörer för att följa upp arbetet mot det funktionshinderpolitiska målet?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	89	37
Nej	151	63
Totalt	240	100

* Internt bortfall (ej svar): 5 st.

Myndigheterna fick en flervalsfråga om de utmaningar som finns när de följer upp hur deras verksamhet bidrar till att nå det funktionshinderspolitiska målet. Det alternativ som får flest svar är att relevanta frågor inte mäts/eller följs upp (41 procent). Därefter anges att det är svårt att nå rätt målgrupp när de gör undersökningar (36 procent), eller att det finns juridiska hinder (35 procent). Därefter anger flera myndigheter att kunskap saknas på myndigheten om hur uppföljning kan ske, exempelvis identifiering av indikatorer, (30 procent), eller att funktionsnedsättning inte ingår som fråga i relevanta undersökningar (27 procent).

Under alternativet ”annat” beskriver en myndighet om svårigheter att hitta rätt och få systematik i arbetet. En annan beskriver att det är svårt att hinna med alla områden de ska arbeta systematiskt med. Några myndigheter beskriver att när deras primära målgrupper är andra myndigheter, kommuner och organisationer, blir det svårt att mäta

direkta effekter. En myndighet beskriver att en stor del av deras uppföljning bygger på kvalitativa verktyg, som djupintervjuer och samtal, vilket är utmanade att systematisera och sammanfatta.

Tabell 14. Vilka utmaningar finns när ni följer upp hur er verksamhet bidrar till att nå det funktionshinderspolitiska målet? Flera svar möjliga

Antal svar: 203, Valda alternativ: 392

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Funktionsnedsättning ingår inte som fråga i relevanta undersökningar	55	27,1%
Relevanta frågor mäts inte/följs inte upp systematiskt	84	41,4%
Kunskap saknas på myndigheten om hur uppföljning kan ske (exempelvis identifiering av indikatorer)	62	30,5%
Det finns juridiska hinder (exempelvis GDPR)	71	35,0%
Det är svårt att nå rätt målgrupp när vi gör undersökningar	73	36,0%
Annat, vad...	47	23,2%

* Internt bortfall (ej svar): 42 st.

Tematiska frågor, organisering

De 175 myndigheter som hade svarat att de har en eller flera personer som samordnar funktionshindarsarbetet på myndigheten (tabell 5), fick en flervalsfråga om vilket ansvar den eller dessa personer har.

Myndigheterna anger svarsalternativen att deras samordnande personer har ansvar för att ge stöd och rådgivning (69 procent), utarbetar mål och insatser (63 procent), och kan fördela uppdrag till den övriga organisationen (50 procent). Därefter anger myndigheterna svarsalternativen tar emot synpunkter från allmänheten (44 procent), leder, eller tar fram utbildningar (42 procent), leder arbetsgrupper (40 procent). Svarsalternativet har egen budget med utvecklingsmedel, får 24 procent. De myndigheter som angett ”annat” som alternativ (15 procent), beskriver i sina fritextsvar att personen, eller personerna tar fram styrande dokument, samordnar uppdrag och förfrågningar till den övriga organisationen; samverkar med myndighetens olika verksamheter, eller med aktörer i samhället. Andra exempel är att se till att frågorna beaktas vid t.ex. ombyggnationer, eller när fastighetsrelaterade tjänster köps in.

Tabell 15. Vilket ansvar har den eller de som samordnar funktionshinderfrågor? Flera svar möjliga

Antal svar: 174, Valda alternativ: 606

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Kan fördela uppdrag till den övriga organisationen	88	50,6%
Har egen budget med utvecklingsmedel	42	24,1%
Ger stöd och rådgivning	120	69,0%
Leder/tar fram utbildningar	74	42,5%

Leder arbetsgrupp/-er	69	39,7%
Utarbetar mål och insatser	110	63,2%
Tar emot synpunkter från allmänheten	76	43,7%
Annat, vad...	27	15,5%

*Internt bortfall (ej svar): 1st. (174 av 175)

***Myndigheten får denna fråga om den svarat ja på frågan Finns det någon eller några på er myndighet som har ansvar för att samordna det övergripande arbetet med funktionshindersfrågor och att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning? (tabell 5).

Arbetsgrupp för funktionshindersfrågor

19 av 243 myndigheter, 8 procent, anger att det finns en etablerad arbetsgrupp för funktionshindersfrågor inom myndigheten med i princip alla delar av myndighetens verksamhetsområden representerade. 53 myndigheter, 22 procent, anger att det finns en sådan arbetsgrupp med vissa delar av myndighetens verksamhetsområden representerade. 171 myndigheter, 70 procent, anger att det inte finns någon sådan arbetsgrupp inom myndigheten. Ett par av de som svarar detta anger att ingen samordning finns frågorna hanteras istället av HR, eller inom respektive funktion. En myndighet beskriver att de samverkar mycket kring detta utan att ha en arbetsgrupp, och en annan beskriver att en arbetsgrupp håller på att etableras.

Tabell 16. Finns det en etablerad arbetsgrupp för funktionshindersfrågor inom myndigheten?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, med i princip alla delar av myndighetens verksamhetsområden representerade	19	8
Ja, med vissa delar av myndighetens verksamhetsområden representerade	53	22
Nej	171	70
Totalt	243	100

* Internt bortfall (ej svar): 2 st.

Resultat från uppföljning av myndigheter 2022

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
08-600 84 00
info@mfd.se
www.mfd.se
Nummer 2023:16